

Posudek vedoucího závěrečné práce

Vedoucí závěrečné práce: doc. Mgr. Anna Vartecká, Ph.D

Oponent závěrečné práce: Mgr. et MgA. Markéta Magidová, Ph.D.

Autor závěrečné práce: Simona Řehořková

Obor: B SPG-VV (7506R028, 7504R235)

Akademický rok: 2022/2023

Název práce: Genderové aspekty v díle Olgy Sommerové – film *O čem sní ženy*.

Obsah a cíl práce

Hlavnou ambíciou bakalářské práce (BP) Simony Řehořkové je snaha uchopit dokumentární filmovou tvorbu významnej české režisérky Olgy Sommerové cez prizmu sociologických, genderových a feministických aspektov, a to nielen v úzkej súvislosti s jej vlastnou tvorbou, ale i v širších súvislostiach súčasnej českej dokumentárnej kinematografie. V centre pozornosti teoretickej časti je analýza Sommerovej dokumentu nazvaného *O čem sní ženy* (1999), pričom jeho štruktúra i tematický rámec sa stali pre autorku BP inšpiračnými zdrojmi pre tvorbu autorského krátkeho filmu *Stále sníme* (2023). Tento film však sleduje generáciu autorkiných vrstevníčiek, ktoré reflektujú ich postoje k mužom, ku spoločnosti, k jej súčasným stereotypom a očakávaniam. Vznikla tak aktuálna sociálna mini-sonda, ktorá slúži autorke ku ďalšej didaktickej transformácii a navrhnutiu aktivít, čerpajúcich z didaktických metodík vydávaných projektom JSNS (Jeden svět na školách).

Struktura práce (členění kapitol, logická provázanost)

Věcné zpracování (teoretické a metodologické zakotvení, náročnost tématu, inovativnost, přínos práce, formulace závěrů)

Diplomová práca je systematicky rozdelená do štruktúry, ktorá smeruje od obecnějších súvislostí filmovej dokumentárnej tvorby a jej sociálno-etickým aspektom ku bližšej charakteristike tvorby Olgy Sommerovej. S. Řehořková sa s veľkou vervou pustila do jej hlbšieho porovnania s tvorbou iných súčasných ženských režisérok (Helena Třeštíková, Jana Ševčíková, Olga Malířová Špátová), aby tak exaktnejšie vykreslila jej špecifickú pozíciu na českej filmovej scéne a jasne argumentovala súvzťažnosť jej diela s feministickými i genderovými obsahmi. Rada by som s uznaním podotkla, že zatiaľ čo v prvej kapitole sa text opiera o množstvo pomerne dostupnej odbornej literatúry z oblasti súčasnej kinematografie, v ďalších častiach týkajúcich sa osobnosti Olgy Špátovej a komparácie jej tvorby bolo nutné rešeršne vyhľadávať zdroje informácií v publikovaných rozhovoroch, časopiseckých článkoch, recenziách, prepisovať rozhlasové záznamy, podcasty atď., pretože žiadna komplexnejšia monograficky spracovaná publikácia o živote a diele tejto režisérky zatiaľ neexistuje. V tomto vníam potenciál BP ako veľmi inovatívny. Od piatej kapitoly sa logicky text posúva ku vymedzeniu pojmu *gender* v širších vzdelávacích a socio-kultúrnych kontextoch. Dostávame sa k stručnému uvedeniu problematiky postavenia ženy vo filme a nadväzujúcim mediálnym odkazom, kde boli reflektované, odôvodnené a potvrdené konkrétne súvislosti feministicky angažovaných obsahových prvkov vo filmovej tvorbe tejto režisérky. Analýza a zhodnotenie filmu *O čem sní ženy* (1999) v dobovom kontexte je tak v súlade so zámerom BP jasnejšie žánrovo i obsahovo vymedzená.

Autorská část (kontext českého i světového umění, reflexe vlastní tvorby, dokumentace uměleckých děl)

Autorský snímok *Stále sníme*, ktorý S. Řehořková vytvorila ako vlastnú interpretáciu, je viditeľne ovplyvnený snahou nadviazať na filmovú reč Sommerovej filmu, preniesť jeho potenciál do dnešnej doby a nechať premýšľať a prehovárať dnešné mladé ženy na prahu dospelosti o podobných intímnych témach dnes. Feministický akcent filmu *O čem sní ženy* z roku 1999 bol citeľný práve v jeho volaní po dialógu s mužmi a v jeho otvorenej kritike mužov v súkromnom živote aktérok. Nový film *Stále sníme* mal túto ambíciu: „*Svou prací jsem se snažila zjistit, jak vnímá genderovou vyváženost mnou vybraný vzorek žen a dokumentovat jejich názory či postoje skrze jejich vlastní životní zkušenosti.*“ (str. 37) Autorka BP dochádza napokon k tomuto záveru: „*V úvahách během natáčení jsem měla pocit, že jsme stále ženy, ženy ve světě mužů a hlavně rodičů. Že jsme opravdu silně ovlivněné vlastním dětstvím, výchovou i lidmi okolo nás.*“ (str.37) Film v týchto súvislostiach považujem za primeraný tvorivý výstup, ktorý naplnil vlastný cieľ a zvolená vizuálna i strihová forma je vzhľadom k interpretačnému potenciálu adekvátna. Najväčší prínos vnímam v trans-generačnom a dobovom porovnaní oboch sociálnych výpovedí a ich kritickom zhodnotení.

Posledná didaktická časť BP napokon organicky nadväzuje zámerom zapojiť využitie formátu dokumentárneho filmu do výuky. Autorka zohľadňuje vlastný prieskum projektu Asociace pro filmovou a audiovizuální výchovu, nazvaný *Jeden svět na školách*. Venuje sa uchopeniu filmovej/ audiovizuálnej výchovy vo vzdelávacom systéme a možným úskaliam absencie základného povedomia o filmovom jazyku na našich školách. Na základe inšpirácie metódik projektu JSNS navrhuje dve pedagogické transformácie aktivít s výstupom vo forme študentských filmov, v ktorých sa zameriava na témy dokumentárnej tvorby a genderových či feministických aspektov súčasných spoločenských otázok. Vypichla by som predovšetkým túto bilancujúcu vetu: „*Obě aktivity jsem koncipovala na základě osobní zkušenosti žáka, aby žák získal přímou zkušenost s dokumentárním filmem a pochopil možnost manipulace, které se může sám dopustit.*“ (str. 55). Celkovo som s odvedenou prácou S. Řehořkovej veľmi spokojná, pretože dokázala uvažovať v širších oborových vzťahoch a presahoch a všetky nadobudnuté znalosti a fakty skutočne organicky a logicky interpretovať a integrovať do finálneho textu.

Správnost citace a odkazů na literaturu

Grafické, formální a jazykové zpracování

Citácie a odkazy na literatúru sú uvádzané správne, formálne i jazykovo je BP uchopená a spracovaná veľmi zodpovedne a primerane k požiadavkám pre záverečné kvalifikačné práce.

Doporučení/nedoporučení k obhajobě

Datum

29.8. 2023

Podpis